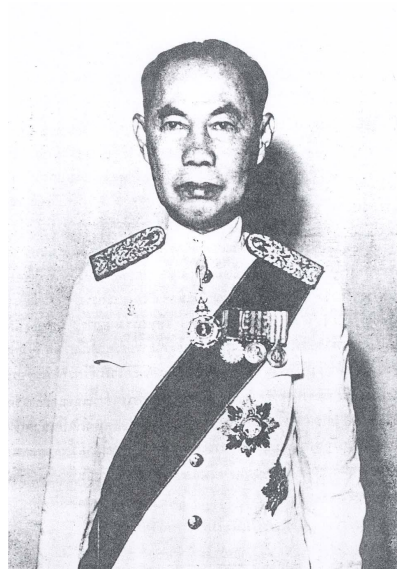

ประวัติพระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร มีนามเดิมว่า บุญจ้วน บุญยะปานะ เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2436 ที่ตำบลบ้านทวาย อำเภอยานนาวา จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของ นายปาน และนางเป้า บุญยะปานะ มีพี่ชายร่วมบิดามารดา 1 คน คือ พระสารนิติปริชา ต่อมา ในปี พ.ศ. 2465 ได้สมรสกับนางสาวแสง สารสิน ธิดาพระยาสารสินสวามิภักดิ์ และคุณหญิงสุน สารสิน ไม่มีบุตรและธิดา มีแต่บุตรบุญธรรม 1 คน คือ นายบัณฑิต บุญยะปานะ ผู้ซึ่งเป็นบุตร โดยกำหนดของ ๗ พันฯ พจน์ สารสิน และคุณหญิงศิริ สารสิน

การศึกษา

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร ได้เริ่มการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านทวาย เมื่อ พ.ศ. 2442 สำเร็จชั้นประถมในปี พ.ศ. 2446 ได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนอัสสัมชัญ สำเร็จชั้น 6 ในปี พ.ศ. 2454 ได้เข้าศึกษา ณ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สำเร็จชั้นอุดมปีที่ 1 ในปี พ.ศ. 2455 ได้เข้าศึกษากฎหมาย ณ โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม สอปลั้ได้เป็นเนติบัณฑิตชั้น 2 เมื่อปี พ.ศ. 2456

การรับราชการ

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร ได้เริ่มเข้ารับราชการในกระทรวงยุติธรรม ฝึกหัดวิธีพิจารณาพิพากษาคดี ศาลคดีต่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2456

1 เมษายน พ.ศ. 2457	เป็นผู้พิพากษาฝึกหัด
1 กันยายน พ.ศ. 2458	เป็นผู้พิพากษาชั้น 6 ศาลคดีต่างประเทศ
1 เมษายน พ.ศ. 2465	เป็นผู้พิพากษาชั้น 5
1 มกราคม พ.ศ. 2468	เป็นผู้พิพากษาชั้น 4
5 เมษายน พ.ศ. 2472	เป็นเจ้ากรมรักษาทรัพย์
27 เมษายน พ.ศ. 2477	เป็นตุลาการชั้นเอก ก

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2477	เป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
1 เมษายน พ.ศ. 2478	เป็นตุลาการอันดับที่ 1 ก
1 เมษายน พ.ศ. 2480	เป็นข้าราชการตุลาการสามัญชั้นเอก
1 ธันวาคม พ.ศ. 2481	เป็นข้าราชการตุลาการชั้นพิเศษ
1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2482	เป็นผู้พิพากษาหัวหน้ากองในศาลอุทธรณ์
1 มิถุนายน พ.ศ. 2484	เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์
15 ตุลาคม พ.ศ. 2484	เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา
17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498	เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และเลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการตุลาการชั้น 7
15 กรกฎาคม พ.ศ. 2501	เป็นประธานศาลฎีกา และเลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการตุลาการชั้น 8
22 มกราคม พ.ศ. 2503	เป็นกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิและดำรงตำแหน่งนี้จนถึงแก่อนิจกรรม

ราชการพิเศษ

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร ได้รับแต่งตั้งมอบหมายให้ปฏิบัติราชการพิเศษหลายอย่าง เช่น ไปช่วยพิจารณาความที่ศาลมณฑลนครสวรรค์ชั่วคราว เป็นกรรมการที่ปรึกษาเนติบัณฑิตยสภา เป็นกรรมการพิจารณาออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ในหน้าที่เสนาบดีเลือกตั้งเป็นเหรียญกเนติบัณฑิตยสภาและกรรมการที่ปรึกษา เป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมาย ณ โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรมและคณะนิติศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกรรมการสอดส่องความประพฤตินายความ เป็นกรรมการตรวจพิจารณาระเบียบราชการกองรักษาทรัพย์ เป็นกรรมการร่างกฎหมายในคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการพิจารณาเสนอข้อบัญญัติและข้อแก้ไขในสนธิสัญญากับนานาประเทศ เป็นกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการสอบคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษา เป็นประธานกรรมการรัฐธรรมนูญ

ยศ บรรดาศักดิ์

18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458	เป็นรองอำมาตย์เอก
26 มกราคม พ.ศ. 2459	เป็นหลวงเทพประชา
21 ธันวาคม พ.ศ. 2465	เป็นอำมาตย์ตรี
1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2466	เป็นพระเทพประชา
8 ธันวาคม พ.ศ. 2470	เป็นอำมาตย์โท
8 ธันวาคม พ.ศ. 2472	เป็นอำมาตย์เอก
8 ธันวาคม พ.ศ. 2473	เป็นพระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

1 มกราคม พ.ศ. 2460	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
2 มกราคม พ.ศ. 2462	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

26 มิถุนายน พ.ศ. 2465	จตุรตถาภรณ์มงกุฎไทย
1 มกราคม พ.ศ. 2467	จตุรตถาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. 2468	เหรียญบรมราชาภิเษกเงิน รัชกาลที่ 7
พ.ศ. 2475	เหรียญฉลองพระมหานคร (เงิน)
20 กันยายน พ.ศ. 2480	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย และเหรียญจักรพรรดิมาลา
20 กันยายน พ.ศ. 2483	ตริตาภรณ์ช้างเผือก
19 กันยายน พ.ศ. 2485	ทิวติยาภรณ์มงกุฎไทย
4 ธันวาคม พ.ศ. 2491	ทิวติยาภรณ์ช้างเผือก
4 ธันวาคม พ.ศ. 2492	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493	เหรียญบรมราชาภิเษก (ทอง)
4 ธันวาคม พ.ศ. 2494	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
5 ธันวาคม พ.ศ. 2499	มหาวชิรมงกุฎ
5 ธันวาคม พ.ศ. 2500	หุติยจุลจอมเกล้า
5 ธันวาคม พ.ศ. 2501	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2502	หุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร เป็นมีอัธยาศัยสุขุมเยือกเย็น เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ชอบความสงบและสันโดษ ถือความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นธรรมเป็นที่ตั้ง ทำหน้าที่ทั้งในส่วนครอบครัวและงานราชการได้อย่างสมบูรณ์ ท่านเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งในหมู่นักกฎหมาย ด้านความบริสุทธิ์ มีความยุติธรรมประจำใจยากที่คู่ความจะทำให้ท่านไขว่เขว ในการพิจารณาคดีได้ ช่องโหว่ในตัวบทกฎหมายซึ่งจะทำให้เสียความยุติธรรม ท่านก็หาวิธีแก้ไขได้เสมอตลอดชีวิตราชการของท่านไม่เคยทำเรื่องมัวหมอง ท่านเป็นผู้พูดน้อย มีปิยวาจา มีความสุภาพอ่อนโยน มีเมตตากรุณาประจำใจ การดำเนินชีวิตของท่านเป็นชีวิตที่ราบเรียบ มั่นคง สันโดษ ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา ด้วยคุณงามความดีของท่าน สมควรอย่างยิ่งที่ผู้พิพากษาศาลากรุณหลังจะยกย่องเอาเป็นเยี่ยงอย่างในการรักษาความยุติธรรมของบ้านเมืองไว้ มีความยุติธรรมประจำใจ มีความบริสุทธิ์ผุดผ่องในการประกอบหน้าที่ราชการ ซึ่งจะนำความอยู่เย็นเป็นสุข ความสงบเรียบร้อยให้แก่บ้านเมือง

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร ป่วยเป็นโรคเส้นโลหิตแข็ง ได้ถึงอนิจกรรมเมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2506 เวลา 22.10 นาฬิกา รวมอายุได้ 69 ปี 7 เดือน 9 วัน